

თეზი

ფასი გაყიდვისა წლიურად—2 მ. 50 კ. ნახევარი წლით—1 მ. და 25 კაპ. 1 თვით 25 კაპ.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განსახილველად ფასი: პირველ გვერდზე პეტრის სტრიქონი 15 კ. უკანასკნელ გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის ზედაპირზე—20 კაპ. სამგლო. გიორგი ბანცხაძის ერთხელ დაბეჭდვა—3 მან.

ს ა ჯ ო ლ ი ტ ი კ ო დ ა ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ო გ ა ზ ე თ ი. გ ა მ ო დ ი ს ო რ ო ზ ა ზ ა თ ო გ ი თ

1 ივლისიდან წლის დამლევამდე გაზ.

წელიწადი მესამე. **„თეზი“** წელიწადი მესამე.

ლირს 1 მან. 25 კაპ.

ადრესის გამოცვლა თბილისის გარეშე—40 კაპ.

ვინც გაზეთის წლიურ ფასს—2 მან. 50 კაპ. ერთხელად წარმოადგენს, მიიღებს **ორ პრემიას**: 1) ს. აბაშელის ლექსთა კრებულს „მზის სიცილს“ და 2) კ. მაყაშვილის ლექსთა კრებულს.

რედაქცია და კონტორა ღიაა ყოველდღე დღის 10 საათიდან 1 საათამდე—**Ольгинская, 4, д. Диасамидзе.**

ახალი კლუბი

საზოგადოებო სადგომი

პარასკევს 23 აგვისტოს 1913 წ.

ს ა ზ ა ნ დ ა რ ი

ჩამოთვლილი

სინემატოგრაფიული სურათები

მუსიკალურ ზეგნებს დაუკრავს ორგანო.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

„ს ო ლ ო ტ ა ტ ი“

ვაჭრობა სააფთიაქო, პარფიუმერიული, კოსმეტიკურ, საგალენტერიო, კაუჩუკის და სხვა საგნებითა.

სოლოლაკის ქუჩა,

1-ელ საურთიერთო კრედიტის საზოგადოების ახალი სახლი.

КАВКАЗСКОЕ ТОВАРИЩЕСТВО

ТОРГОВЛИ

АПТЕКАРСКИМИ ТОВАРАМИ

въ Тифлисе

ფასცვლელთათვის

ლრუბლები, სარტყლები, ლიუფის ხელთათმანები, ჩუსტები, მცურავი საპონი, საშინაო პატარა აფთიაქები, საფარცხლები, შროტები და სხვა სატოლელთა საგნები.

ფორტოგრაფ. აპარატები და მათი მოწყობილობა. ფოტოგრაფიის საპონი, ლაბი, საშინაო სატოლელთა საგნების მასალები.

საშუალებები ბუფების და სხვა მჭერების წინააღმდეგ. ფეხსაცმლის გასაწმენდი ლაბები, ვაქსა და სატოლელი დასხვრეული ნივთების შეკეთების საშუალებები. მაკონსერვაციო სინდტიკონი და სეკური.

Адрес: Тифлисе. Телеграммы: САНИТАС.

ახალი კლუბი

არსებობა ძალთა და ვაჟთა მომღერალთა გუნდი

მსურველთა შეუძლიანთ მიმართონ და ჩაეწერონ კლუბის დირიჟორ. **ს. ი. პრესმანთან.**

ყოველ დღე დღით 12 საათიდან ნახევარდღის 2 საათამდე, ხოლო საღამოთი 9 საათიდან ღამის 11 საათამდე.

ქ. სვილიშვილის ვერის საქალაქო პარკთან

გაი. სან პირველ-სარისკოვანი **რესტორანი** ხელმძღვანელობით. 6. ჯიწჯარაძის მიმოსვლა შეიძლება მიხეილის პრ., კრილოვ სა და პასტერის ქ. ოლას ქუჩის მხრით—ბოგოვოვნი ქ. ვერის ხილიდან—სადგური მტკვრის მარჯვენა მხარეზე.

გაიქეს სასტუმარ-გარეთის და აქაური სასმელები და ყოველგვარი ცივი სასმელები, სიმწარეული აზიურა და ვერობილიური. ფასები ზომიერი, სამაგალითო გადასახადები, საღი და გრილი პაჭირი. **ტელეფ. № 14—66.**

25—5

ახალი კლუბი

საზოგადოებო სადგომი

ორშაბათს, 19 და ოთხშაბათს 21 აგვისტოს,

სინემატოგრაფიული საშუალებით

აქვენებენ სინტერესო სურათებს. **„ახალი კლუბი“** სინემატოგრაფიული დაუკრავს სხვადასხვა მუსიკალურ პიესებს.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე

თბილისის ქართული ფილარმ. საზოგადოების

სამუსიკო სკოლა

მთავრდება დაიწყება 26 აგვისტოდან ყოველ დღე კვარა უქმის გარდაღის 10 საათიდან 2-მდე და საღამოს 5—7 საათამდე. სკოლის კ. დედაჩიშვილი, ფორტეპიანოს ქუჩა მჭედიშვილის სახლი № 6.

სწავლად სარტყელად მ. სწავლებლათა სია: ფორტეპიანო—**ბ. მ. ამარჯიშვილი, მ. მ. ბერგი, პიგოვარაძის, ნ. გ. კალაშნიკოვის, ე. გ. ქიქოძის, ე. გ. ფოგელი-** და **თ. ს. შაბუროვის.** სრუბავ: **მ. გ. ვასილევსკი, ვიოლინო: ე. ნ. კომპლ-** ნიცი. კონტრასას: **მ. ა. ბერშოვი, სიმღერა, მის: (ხმის დაუწყება და გაყვამება და ოპერების შესწავლა) ს. ნ. სოლოვიოვა-სტრაბოვა და ბროჯი. ელემენტ. თეო-** რია, სოფელეთ, კანონი და კრედიტული: **ზ. პ. ფალიაშვილი, სორის კლასი:** **ზ. ი. ჩხიკვაძე.**

ახალად მოწვევულნი არიან მასწავლებლები: **ფორტეპიანოზე: ე. ი. პოლტარაძისა და სერაპიკაძე—გ. მ. ბოლდსკი.**

სწავლის ფასი ღირს: ფორტეპიანოს 15 მან. წელიწადში, სერაპიკის 15 და 75 მან. ვიოლინო 65 მან. კონტრასას 50 მან. სიმღერა (მისი) 75 მან. თეორიის კლასში 15 მან. წელიწადში. სწავლის ფასი გადასახადი ნახევარწლით წინ-და-წინ. სემესტრის ფასი, სკოლის გუნდში მისაღებად დასაშუალოდ, ორშაბათობით და ხუთშაბათობით საღამოს 5—7 საათამდე

ზარდადის და სწავლის დაწყება დასაშუალოდ პირველ სექტემბერს შედგის 12 1/2 საათს. 5—1

სორაზანის გამოცემა

დაბეჭდა და გამოაქვს გასული, შეთხვევა ახალი გამოცემა, სხვადასხვა ჯიშის, ნაწილი პირველი

„ქართული მხარეები“

შედგენილი ივ. გომელარის მიერ ფასი 80 კაპ.

ამ წიგნის მეორე გამოცემა კავსიას სამსახურთა ოქტის მხარეებზე საზოგადოებრივ დასაქმებულებში სსპ-რებზე და სხვა-დასრულები.

იყიდება აგრეთვე ამავე ავტორის მეორე ნაწილი სახელმძღვანელო წიგნი

„ქართული მხარეები“

ზარდადობით შედგენილი შეუძლიანთ მოითხოვონ შედგენა ი. სამართით: **Тифлис, Типография „Соранан“, ანუ ქართული შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზ. წიგნი მაღაზია ქ. ტფილისში.**

„თემის“ რედაქციის გამოცემა.

ს. აბაშელის ლექსთა კრებული

„მზის სიცილი“

ავტორის სურათით და ბ. ივანიშვილის წიგნით.

ფასი 50 კაპ.

ვინც გამოიწერს ფას-დაღებით არა ნაკლებ 10 ცალისა, მის დაეთმება 25 %, საკომისიო—20 %.

მისამართი: **გაზ. „თემის“ კონტორა.**

„ახალი კლუბი“ მამასახლისთა საზოგადოება, ამათი აცხადებს საყოველთაოდ, რომ სამშაბათს, 20 ამა აგვისტოს დანიშნულია

წევრთა საზოგადოებრივი

განსახილველია მიმდინარე საქმეები კლუბისა. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე

მოსალოდნელი უბედურობა.

არ შეეცდებით თუ გადაჭრით ვიტყვით, რომ საქართველოს საზოგადოებრივ განვითარებაში უკეთესი კი დასავლეთ საქართველოს დიდი უბედურობა მოეწიება ახლო მომავალში.

კორესპონდენტების ცნობით დიდი ხნის გავლისაღან დასავლეთ საქართველოში სიმინდის ყანები სულ ერთიანად გადაიშალა და მკირედი მოსავლის იმედოც აღარაა აქვს. ხეილი განადგურებულია, ვაზები ჩაყვითლებულ-ჩამოშენიანია. აწი წვიმა კიდევ რომ მოვიდეს ყანებს მაინც ვეღარ გამოაბრუნეს, ერთხელად ჰგოდებენ ისინი.

ცხადია შიმშილის საზარელი აზრდით უკვე უახლოვდება ჩვენს დანიშნულ სოფელს და ისედაც გაწაფულ გლეხებს საშინელ უბედურობას უქადის.

შემოდგომიდან ის კიდევ შედგას ფეხს გლეხის ქაბში და გულშემაზრავ ამბებს დატარებებს.

უკეთეს მდგომარეობაში არც აღმოსავლეთი საქართველოა. თუმცა ამ მხრიდან ცნობები ისე არ მოგვდის, როგორც დასავლეთ საქართველოდან, მაგრამ ეს აისახება იმით, რომ საზოგადოდ აღმოსავლეთ საქართველოს სოფლებში წერა-კითხვის მოკლები ძალიან ცოტანია არიან და ამიტომ ამ სოფლების ავარი-გი ჩვენამდის ვეღარ აღწევს. მაგრამ თუ მოვიგონებთ, რომ ორი თვის განმავლობაში არც აქეთ მოსულა წვიმა, ცხადი იქნება თუ რა მდგომარეობაშია ამ ქაზად აღმოსავლეთ საქართველოს მინდორ-ყანები.

ამგვარად ჩვენს ხალხს დიდი გაჭირვება მოეწიება. შიმშილი კარს ადგება და მისი დამხმარე და მანუფრეტილი კი აღარაა სიანს. მას შემოდგომიდან საქმელი არ ექნება, საქონელს საყვები და ადგილი წარმოადგენია ამის შემდეგ თუ რა უბედურობა უნდა დატარებდეს ახლო მომავალში ჩვენს სოფლებში.

საქონლა ეხლავე შევუდგეთ თავდარიგს, რომ მკირედი დამხმარებით მაინც შეუძლებელია აუტანელი ტანჯვა ჩვენს სოფელს.

ამიტომ მოვეუწოდებთ ჩვენს ინტელიგენციას და საზოგადო მოღვაწეებს, უუაროდება მიუქციონ ამ მოსალოდნელ უბედურობას და საერთო ძალით შეეზრდნენ ხალხს გაჭირვებას.

საქონლა ეხლავე შესდგეს დამხმარება დამხმარე კომიტეტი. ამ კომიტეტმა უნდა მიმართოს იმპერიის მცხოვრებთ, საზოგადოებათ, მთავრობას და მოუწოდოს მათ დამხმარება დასაშარებლად. აგრეთვე საქონლა ეხლავე შესდგეს ჯაჟუები, რომ ადგილობრივ გამოიკვლიონ რომელი სოფელი რა დამხმარებას საჭიროებს. გარდა ამისა ჩვენს სოფლებს აქეთ სასურსათო თანხა (მალხის ფული) რომელიც რამდენიმე წელია, რაც გრავდება, ისე ფული უნდა გამოიტანოს კომიტეტი და საქონლების მიხედვით მოსვენდეს დამხმარე სოფლებს.

როცა 1912 წელს რუსეთის ერთ მხარეს შიმშილობა ეწვია რუსის ინტელიგენცია გაეშურა დამხმარება სოფლებსავე და საარაკო თავდადებით ყოველ-გვარ დამხმარებას უწყდა მას. ამით გვწავლია ჩვენებურ მცხოვრებელ ინტელიგენციას მაგალითზე მივუღოთ და მოვეუწოდოთ, რათა მან ჩვენს გაჭირვებულ ხალხს შეძლებისდაგვარად დახმარება გაუწიოს.

პატარა წერილები.

სახლო განათლების მინისტრი დაუღალავად მუშაობს, რათა თავის გეგმების და რწმენის მიხედვით განათლება მიანიჭოს რუსეთის იმპერიის ნორჩ თაობას, ამიტომ ის ყოველ დღე ახალ-ახალ გეგმებს თხზავს და თავის ხელკეთებებს საქართო უზგანის ამ გეგმებს ცხოვრებაში გასატარებლად.

მაგრამ წელარ ფიქრობთ, რომ ერთი რომელიმე გეგმა მაინც, სახალხო განათლების საინისტრის კანონიდან გამოსული, პედაგოგიურ კემპარტებს ეთანხმებოდეს და მართლა განათლების გავრცელების სურვილით იყოს გამოწვეული.

ყველა ნაბიჯი ამ მხრით გადადგმული იმას გვიჩვენებს, რომ სამინისტრო ცდილობს რაც შეიძლება მაღალი ზღუდეები შემოავლოს სკოლას, რათა ამ ზღუდეს არ გადასცდეს სინაბრის ხმა, კემპარტება.

ყოველ გვარი გეგმა ამ უკანასკნელ ხანებში გამოცემული პედაგოგიური საუფუძელის გადახატვა და პოლიტიკა-ნობის პედაგოგიური კემპარტებად აღიარება.

ეს მოსაზრება რომ მართალი არის ამას ყველა მიხედვით, ვინც კი ჩაუყვრიდება ახლად გამოცემულ „ისტორიის პროგრამებს“ და „ახალ წესებს“ არარუსთა სკოლებისათვის“. მინისტრის ცირაკულიარის აზრით: ისტორია გიმნაზიებში ისე არ უნდა ასწავლონ, როგორც უნივერსიტეტში ასწავლიან. გიმნაზიებში საჭიროა მხოლოდ ტენდენტური ცნობების გადაცემა და ამიტომ მასწავლებელს სრული უფლება აქვს ისე გამოსწავლოს მასალა, როგორც მას სურს, ხოლო ეს მასალა უნდა ამტკიცდეს, რომ რუსეთი დასავლეთ ევროპას არა ჰგავს და რუსეთის ისტორიული მსვლელობის გზა სულ სხვაგვარია. აქ აღიღი არ უნდა ჰქონდეს ობიექტიური ისტორიული სწავლების და არც სოციალურ ეკონომიურ საჭიროებს.

ერთი სიტყვით ასწავლეთ რაც გინდათ ყველაფერი, იოლად სინაბრის კი ნუღარ ეტყვიან მოწვევებს.

ამ კირეკულიარის დედა-აზრი.

ასე იმით იქცევა სამინისტრო, რომ მას სურს საშუალო სკოლა როგორმე დაიხსნას მანვე გაგვრცელდეს და საშუალო, ახალი ცირაკულიარის ძალით, გამოუშარდოს „ქემპარტიკი მამულიშვილები“.

ისტორიული სინამდვილეს, მეცნიერებას ადგილი არა აქვს საშუალო სკოლაში ბრძანებს მინისტრი. მეცნიერება და ისტორიული სინამდვილე არა სასურველი, მანვე ელემენტებია და მათ წინააღმდეგ აქი ასე ილაშქრებს.

ამგვარად სახალხო განათლების სამინისტრო განათლებას მოწყურებულ ახალ-გაზრდას პურის მაგიერ ქვას სთავაზებს. ამ საშუალებით ღამობს ის გადავიწყოს მოსწავლეს, რომ საზოგადოდ ახალი „არსებობს და იმის მოთხოვნის სურვილით კი ჩაუვლის. მაგრამ თუ გადავადგებთ თვალს წარსულ ისტორიულ სინამდვილეს, რაც ასე ძალიან ეჯავრება მინისტრს, მაშინ დავირწხავთ, რომ აღიკაბული ბილი“ უფრო მიმზიდველი ხდება და ხელოვნურად შეგუბულ მდინარის ირგვლივ ცხოველყოფილი ნაქადულნი იწყებენ ჩუხჩუხ...

ist eine Lust Fu leben!"

მ. წულუკიძე.

ეშველება სვანეთს!

სმები ახალი გზის შესახებ.

ყველა უწყის, თუ რა საზიარო კი-
ვარაზს განაღდოს ეს საქართველოს ყო-
ვლად საინტერესო კუთხე უგზოობის გა-
მო...

თითქმის ეკენისთვის შეუგულისხმად მო-
ყოლელები ზაფხულადის ეს მხარე
სწავლება ქვეყნიერებას.

ამდენი ხანა რუსეთის ბურჟუაზი-
თა-მხელე და მზრუნველ ბიუროკრატია
—ვერ მოუხერხებია სვანეთის გზის გა-
ყვანა ამ კუთხეში.

ბევრმა ცდამ უწყალოდ ჩაიარა. ერთ
ცდას ხომ უკანასკნელად უკანაურად ბედი
წვივა. კარგა ძალი ფული დაიხარჯა და
გზა კი არაღიანიდა, ვერ იქნა და ვერა...
ვერ გახადეს ეს საუბრადღეო მხარე წარ-
მატებისა და საზოგადო წინსვლელობის
ლორსი...

ამდენ ხანს ლაპარაკობენ, მიდი-მოდი-
ან, ჩიბრკელობენ და აქამდინ ვერ გაუ-
ყვებიათ გზა ზუგდიდის სოფ. ბერძენ-
დინ—ზემო ანუ თავისუფალ სვანეთის
შუაგულად.

ახლა კიდევ სხვა ხმა გამოვიდა.

გაუყვით ახალი გზა სვანეთში სოფ.
ბერძენის. მხოლოდ სხვა მიმართლება
არჩევდა. ეს გზა, თუჩვე, დაიწყება ინ-
სა და უწყრას ზემოდ, გლოლის რკინის
ხიდთან. აქედან გაივლის სოფ. ღებთან
და ქორასთან, გადავა გელოვანების დიდ
მარულ ლაფურსა და ზესხვანზე და მივა
ბერძენში.

ამაზად სურთ სვანეთზე გაიყვანონ
ერთი საფრე გზა, რომელიც გასკრის
მას.

რამდენად მალე განხორციელდება ეს
განზრახვა, არავენ უწყის.

ეს კი ნამდვილია, რომ ერთ თავზე
მეტა რაკი, ქუთაისის საგუბრნიო მმარ-
თველობას გაუგზავნია ამ ახალ მიზარ-
თულების გამოსაკლევად საგანგებო კო-
მისია.

თუ ეს ხმა გამართლდა და გზა გაი-
ყვანეს, მაშინ ის გაივლის შემდეგ სოფ-
ლების საზოგადოებას: უშაგულისას მუ-
ლახისას, მესტიისას, ლაგოთისას, კალი-
სას, ივარისას და ბერძენისას.

ამაზად განზრახვითა ამსახურან ეს
გზა ბოლო ზემო სვანეთს. ქვემო ანუ
სადაღანო სვანეთი არჩეს ისევ ძველ
მიმართულებას, რომლის საშუალებით
იქაური მცხოვრებელი ხედილიდან ლაი-
თაშა და ცაგარს, რადგანაც ამ ნაწილის
ლაშქრის, ღებების და ჩოლოვანების საზო-
გადოებანი არც ისე შორს არიან სხენე-
ბულ დაბეჭე, დანარჩენი საზოგადოებანი,
როგორც, მაგალითად, ფარისა და
ცეცრისა (და არა ეწერის, როგორც ზო-
გიერთები სწერენ), არჩევენ უფრო ჯვარ-
ზე და ზუგდიდზე მისვლა-მოსვლას, უკე-
თუ, ასრულდება ნატვრა დიდი ხნის და
ამ მიმართულებასაც ედირსება საბოლოო
დაზოგადება.

ამგვარად ახალი გზის სიგრძე იქნება
გლოლის ხიდთან ბერძენის 100 ვერ-
სტი და აქედანაც ზუგდიდამდის თითქმის
ამდენივე.

ამ გზას აკეთებენ საერთო ხარჯით,
თუ მართლა მოახერხეს რიგგანი გზის
გაყვანა და საფრე შარა-გზა გაიყვანეს,
სარგებლობას მოუტანენ ამ ქამად მოწ-
ყვებილ მხარეს.

თუმცა ესეც უნდა ვსთქვათ აქაური
მკლანე პირები უცნის თვალთ უყურე-
ბენ ამ გზას და ამბობენ როგორ შეიძ-
ლება წარმოადგინოს კაცმა, რომ ეს
გზა დიდ სარგებლობას გაუწყვეს სვანეთს,
როდესაც ზემო სვანებს დასკრებდები
200 ვერსტზე მეტის მოვლა ქუთაისამ-
დის; მერე ვინ არის თავდობი, რომ ამ
გზის კეთების დროს ისევ იმე მუყურებზე
და ქვიზან რღვეულებზე არ გაიყვანენ
მას?

მაგრამ რას არ ათქვამენ ახლადე-
ბი დრო გვეთ შეგვირბილ მცხოვრე-
ბლებს, რომელსაც ბევრი ფულის ხარ-
ჯვა უნახავს ჩვენი მოხელეებისა და ინ-
ვენტების მხრით, თვით ნაყოფი კი ყო-
ველთვის დღენაკლული გამოდგარა.

იქნება ამ შემთხვევაში ერთხელ მაინც
ეს ეკვიანობა არ გამართლდეს და მიუ-
როკრატია მართლაც სამსახური გაუწი-
ოს მივარდნილ კუთხეს.

განახორ...

მი სკოლა არსებობს, ჰყავს ოთხი-ხუთი
მასწავლებელი. მათ თუ ესმით თავისი
მოვალეობა საზოგადოების წინაშე და
თუ ძალა აქვთ იმის შესრულებისა, ვალდ-
ებულნი არიან დაუხარჯოდნენ სოფელს,
შეიყვარონ, მიავნონ მის ტყეილებს და
შეუდგნენ რჩენას. სამკალი რომ ბევრია,
ეს ყველასათვის აშკარაა მაგალითად
აილით შეგნებული ხალხისაგან მანვე-
ლად აღიზრებული ძველი დროის ჩვეუ-
ლებების ნაშთები: ტიპილი და ქორწი-
ლი. მკითხაობა, რომელიც პირველი
საშეღებება ავადყოფ და ბედისაგან
განწირულ ადამიანისათვის; თავისებუ-
რი, ცრუმორწმუნეების მიერ შედგენი-
ლი „კვიპატის“ უქმეები და სხვა...

ყველა ეს ჩვეულება და მისი შედეგი
ხალხს ვითომ ასაქმანებს, ტყუილ უზარ-
ლოდ ართმევს დროს, ეს კი იწვევს სუ-
ლიერად და ნივთიერად ჩამოქვეითებას.
გლეხი ვერ აკმაყოფილებს ამდენ ფულსა
და ნამდვილ მოთხოვნილებას და იძუ-
ლებული ხდება სკოლას ზურგი შეაქ-
ციოს. შეიღს ან ოჯახში ამუშავებს ან
ქირაში სხვაგან გზავნის; მეტი გზაც არ
არის: სკოლაში რომ შეიყვანოს, საქმელს
ვინ აქმევს? სოფლის ბავშვების მესამედი
სკოლის გარეშე რჩება. მოაშორე გლეხს
ეს უსარგებლო ნივთიერი სახელგადას
და ბავშვების რიცხვი სკოლაში ერთი
ორად იმატებს. ბევრჯერ მინახავს სახე
დადგენილი, ატრეზებული მასწავლებელ-
ი, რომელიც ამბობდა: „დავდილუბე“
კაცი, მეორე კომპლექტი მოხსენს; რად-
განაც მოწაფეთა რიცხვი ლიერ შემე-
იბდა და მე უაღვიოდად გრძობენ ამდენი
ხნის ნამსახურევი“. მეორენი ჩიოდნენ:
„შეშობლები შეიღებს სახლში ამუშავე-
ბენ, სკოლაში კვირაში მარტო ორ-
ჯერ ან სამჯერ უშვებენ“.

აქედან ცხადია მასწავლებელმა მარტო
ბავშვებს რომ ასწავლოს, ის არ კმარა,
მან თავისი მეცადინეობით და ცოდნით
ხელი უნდა შეუწყოს საზოგადოების
ეკონომიურ და სულიერ მდგომარეო-
ბის გაუმჯობესებას; წინააღმდეგ შემთხვე-
ვაში ის ჰკარავს თავის მწიფეობას
და სრულიად ზორც-მეტე ხდება მცხოვ-
რებელისათვის. ვინ არ იცის, რომ კულ-
ტურული პროგრესი დამოკიდებულია
ეკონომიურ მდგომარეობაზე და რადგან-
ნაც ეს ასეა, ვისაც სურს წინ წასწი-
ოს საზოგადოება სწავლა-განათლების მხრით,
ვალდებულია ერთსა და იმავე დროს
სკოლადი აქვს საკუთარი ორი-ნაი კაცე-
ცალიერი, ჰყავს კიდევ არ დამუშავებუ-
ლი ადგილი, რომ მასწავლებელმა წა-
ქვზოს ხალხი მეურნეობაში, თვითონ
უნდა უჩვენოს მაგალითი: გააშენოს გე-
ნაზი, თხილი და სხვა ნაყოფიერი ხეები.
მაგალითით ნახულს ხალხი უფრო ადრე
შეიგნებს, ვიდრე სიტყვით თქმულს...

ყველა ზემო თქმულის შესრულებას
რომ შეუდგეს მასწავლებელი, საქიროა
წინდაწინე გეგმის შემუშავება, ორგანი-
ზაციის შედგენა, რომ უფრო გარკვეუ-
ლად მოქმედონ საქმეს ხელი ერთი მგო-
რის თანხმობით და გამოხატონ საშეღე-
ბა. როგორც კოვზა იცის კოთნის ამ-
ბავი, ისე მასწავლებელმა სოფლის, თუ
ის გავრცელები, მისი მესაიდუმლე და
ამიტომ სხვებზე უფრო ადვილად მას
შეუძლია მალამო დასდოს გლეხის ქრი-
ლოებს. ზოგიერთ ხალხს ისტორიის
შეგნებაში მასწავლებლებს დიდი დავა
მიუძღვის, მაგალითად გერმანიაში მათ
უზომო შემწეობა აღმოუჩინეს ზოგიერთ
საზოგადო საქმეს და მით დაამტკიცეს
თავიანთი შეგნება და საზოგადოე-
ბრიობა. მათ ჰქონდათ ორგანიზაცია,
რომელიც აუცილებელი საქიროა ჩვენ
შორისაც. პირველად თავისთავად სუ-
ტია, მაგრამ სხვებთან ერთად კი ძლიერ-
ი... ცხოვრება თანდათან რთულდება
და ამიტომ არსებობა მოითხოვს ინტენ-
სიურ პრაქტიკულ მუშაობას და ჩვენც
ამას უნდა მივმართოთ. მოგიწოდებთ ამ
კეთილ საქმეში, რომ ჩვენ დღეს მაინც
დავადგენ იმ გზას, რომელსაც ასე წლის
უკან დაადგენ სხვა უფრო განვითარებუ-
ლი ქვეყნის მასწავლებლები. სასურვე-
ლია გამოთქმებოდეს მასწავლებელთა
აზრი, თუ როგორ შეიძლება ამ საქმის
რიგგანი მოწყობა.

სოფლის მასწავლებელი

ილირიონ ხუბუგა

მწიგნობრის შენიშვნები.

მალე ქუთაისს შეემატება კიდევ ერთი
ახალი სტამბა. ესაა სტამბა ქ. შ. წ. ქ.
ს. ქუთაისის განყოფილებისა. მისი სა-
შუალებით, ხსენებულ განყოფილების გა-

მგობას სურს ჩაუყაროს მკვიდრი საფუ-
ძელი გამოცემულობის საქმეს. ამ სიმბატი-
ურ მიზანს ეჭვი არაა, გარდა თითო ორო-
თუ ქუთაისის, მის გარეშე მოყოფი საზო-
გადოებაც თანაგრძნობით შეხედება და
შეხვედრის დროს ვინ სიტყვით, ვინ სა-
ქმით დაეხმარება, ხელს მოუშარათეს მას.

აგაფილირება თავის სამკითხველობებს
ესმარება ფულით და შენობას უშენებს
გამომუშავებულ გეგმით. დღეს ასეთ შე-
ნობას უტევენ აკაკის სახელობის მუხი-
ანის სამკითხველოს (ამ დღეებში შენობა
უკვე დამთავრდება და აკაკის თანა-
სწრებით მას აკურთხებენ კიდევ). მეო-
რე ამგვარსავე შენობას იძენენ ზემო-მა-
ღლაკის აკაკის სახელობის სამკითხველო-
სათვის.

4—5 თვეა რაც ზემო-მაღალკის
განყოფილებამ სამკითხველოს ნებართვა
მოუბოგა. მიიღო თუ არა ადგილობრი-
ვმა სამხრუნველო კომიტეტმა ეს ქალა-
ქი, მან მაშინვე გახსნა სამკითხველო
იქვე არსებულ სკოლის მასწავლებლის
ოთახში, გამოიწერა ექვსი სხვა და სხვა
ჟურნალ-გაზეთები და იმ დღიდანვე შე-
უღვა სამკითხველოს ბინისათვის ფულის
შეგროვებას. კომიტეტმა ადგილობრივ
მღვ. კუბანეიშვილის, თ-დ აკაკი ნი-
ქარაძის და მისი მეუღლეთურთ, ფ. ნა-
ქარაძის და მასწავლებელ მ. ჩხეილაშვი-
ლის მეოხებით უკვე წარმოუდგინეს ქუთ.
განვ. ორასი მან. და თხოვეს მას დახმარ-
ება სახლის ყიდვაში.

20 ივლისს გამეგობამ გაგზავნა
მაღლაკის გამგეობის წევრი ის. კვიკია-
ძე და სამკითხველობის მეთაურე მ.
ლომბაძე სამკითხველობისათვის აწე-
ნილ სახლის დასათავიერებლად და სა-
ყიდლად. მათ მოიწონეს ნაჩვენები სა-
ხლი და იყიდეს იგი. ამ დღეებში მას
დამოიკაუნდ და დადგენ ხონის გზის
პირად, ეკლესიის და სკოლის გოლავს
შუა მდებარე მოხთნილ და თვალსაჩინო
ადგილზე.

ზემო-მაღალკის მიხედვით ქვემო მა-
ღლაკელმა, სადაც 300—500 მოსა-
ხლე და იბაიაც ითხოვეს განყოფილე-
ბაში სამკითხველოს გახსნის ნებართვა.

მაგრამ თუ მაღლაკელმა კოლეგია-
ურათ ასეთი საზოგადოებრივი უნარი და
ენერგია გამოიჩინეს ამ კულტურულ სა-
ქმის-სამკითხველოს დაარსება-მოგვარება-
ში, კიდევ უფრო სამაგალითო ქველმო-
ქმედების უნარი გამოიჩინა კერძო ადამ-
იანმა შორაძის შორის ერთ თვალსა-
ჩინო სოფელ დილიკოურში. აქაურმა
მცხოვრებმა მემამულე მწიგნობარმა ქა-
ლმა ენინა პუპი ამაზიანამ შემოსწი-
ა წ. კ. საზოგადოების ქუთაისის გა-
ნყოფილების მხელი თავისი საყოფი-
საყენი, სავენახე და ტყიანი მამული ზო-
მით 20—25 ჰექტარ. 6000—7000 მან.
დირგებული, სადაც დგას ნ თვალჩინი
ხის ოდა, მარანი, სახიმდე. ბედელი,
სამხარეული და სხ. სამეურნეო მოწყო-
ბილებანი. მამულს ძველთა მეფის მიერ
ამაზიანებისათვის ანუქარი მწიგნირი
ანკარა წყარო. ახლავს ძველებურ გე-
მობზე ქვით ამოშენებული, რომელიც
ინტერესით მუშობდეს მიუთვისებია და
სადავით გაუხდია და ახლა ეს საქმე პა-
ლატაში წარმოების, სადაც იგი განყო-
ფილებამ უნდა დაიკავოს.

სხენებში მამული ნატარეუსის წე-
სით უკვე დამტკიცა ქუთ. განყოფილე-
ბის გამგეობამ თავის თანამდგომარის გ.
ზდანოვის სახელზე. გამგეობამ ამ თვის
ორს უკვე გაგზავნა დილიკოურის ის. კვი-
კიაძე და მეთაურეურ ნაიუქარი მა-
მულის დასათავიერებლად, ადგილო-
ბრი პირობების გასაგებად და შესა-
ტრებათ იმისა, თუ როგორ გამოიყენებს
განყოფილება ამ სახეობას. ამ სახელდა-
ხლო დთავიერებამ ჯერჯერობით
აღმოაჩინა, რომ ეს მამული ყოველი
დღისათვისა შემკული, როგორც საუკე-
თესო საშობალო და სავენახე ადგილი,
სადაც შეიძლება მოეწყოს ვენახის და
ხეხილის სანერგე მინდორი. ამ საჩვენე-
ბელ მინდორით ისარგებლებენ ადგილო-
ბრი სოფლები, რომლებიც მიუხე-
დავად საუკეთესო სავენახე ადგილებისა

მეგნებეობას აქ ნაკლებათ ეწევიან: ამ
სოფელში ნამყენი ვენახები იშვიათათ
თუ ვისმეს აქვს და ვისაც აქვს ძლიერ
ასხია, კარვად ხარობს.

მშუქებელის სურვილიც ის არის, რომ
იქ თუ სკოლა არა, მეურნეობის რომე-
ლიმე დარგის საჩვენებელი მინდორი და-
არსდეს ხალხის საჩვენებლად და სასარ-
გებლოთ.

მწიგნობარი ისო.

საქართველოს ამბები.

დ. სამტრედია. მიელს სამტრედიის
რაიონში დიდი გვალვებია. ავერ სამი
თვე გადის წვიმა არ მოსულა. ყანები
სულ ერთიანად ამა. წვიმა რომ მოვი-
დეს აწი მაინც არასდროს ეშველება ჩვენს
ყანებს. გლეხობა სასოწარკვეთილი უკ-
ქერის მომავალს. აქა-იქ ბანენ ხატებს,
მაგრამ მაინც გვალვებს დასასრული არ
უჩანს. ასე რომ მომავალ წელს დიდი
შიმშილი მოგველის. ამასთანავე გაიხე-
ნეთ ათასგვარი გადასახადები და თქვენ
წარმოგიდგებათ ჩვენი სოფელის უმწეო
მღვდმარგობა.

კვირას 4 ავგისტოს, სამტრედიის რკ.
გზის თეატრში წარმოადგინეს დრამა
„ქრისტინე“ 3. ართულის მიერ გადმო-
კეთებული ნინოშვილის მოთხრობიდან.
კარგად შესარულეს თავიანთი როლები
ბა-მა კობახიძე (დათო), ქა-მა კალაძისა
(ქრისტინე), ბა-მა გიგინეიშვილი (იასო-
ნი), დანარჩენი ხელს უწყობდენ საერ-
თი ანსამბლს, წარმოადგენამ კარგად ჩაი-
არა და დამსწრეიც ნასიამოვნები დი-
ნდნენ.

ს. კულაშელი.

ს. ზოგრაძე. მდგომარე წლის პირველ
ხანებში მოსავლის კარგი პირი უნდა.
სიმინდები, ვენახები, სისარულეს გვრიდა
სოფელს. თუმცა ჩვენს გლეხობას საკუთა-
რი მიწა ცოტა აქვს და ნახევარი წლის
სარჩის მოყვანაც უძნელდება, მაგრამ
წელს ისეთი წარმოადგენა ქონდა მოსა-
ვალზე, რომ თავის უმნიშვნელო საკუ-
თრებიდანაც ოცნებობდა საკმაო სარჩის
მოგროვებას. გულდაშვებულად, იმე
დით აღუხილი გლეხობა ღვინის და
სიმინდის შესანახ ჭურჭლების ძებნას
შეუდგა. მაგრამ ვეიდა ცოტა ხანი და
ბედნიერების ჩაჩი უკუღმა დატრიალდა,
იმედები გაუტრეფდა. დღეა სასტიკი
გვალვა. თითქმის ორი თვე გადის ცვა-
რიც კი სასარგებლო მოიკუნა. სიმინდები
გახმა. ვაზის მტევანს შეიკუნა. აწინდ-
ელი წვიმა ვერავითარ გავლენას ვერ იქო-
ნიებს გადამხარ ყანებ ვენახებზე. წარ-
მოუდგენელი განსაკუთრებით იმ მუშე-
ბის მდგომარეობა, რომლებსაც იჯარით
აქვთ ადგილზე ყანები, ქვედა თუხსმე-
რც კი მინეთად; საბარლო მუშებს გული
უკვდებათ, როს შესტკეირან შრომის
ასეთ უწყალობას. ღირეც კული წელი-
წადა, და როგორ უნდა გამოიტანოს
თავი სოფლის ხალხი? სად უნდა ეძიოს
მუშამ ხსნა, როგორ უნდა დაასწიოს
თავი ასეთ უმწეო მდგომარეობას?

დ. გოცირიძე.

სამეგრელო. ამ ეამად ხშირათ გვით-
ხვობოთ ქართულ თუ რუსულ გაზეთე-
ბში სხვადასხვა კუთხის წინსვლელობა-
ზე. მაგრამ ჩვენსა სამუშაოდ კიდევ
მოიჩინება ისეთი კუთხე, რომელიც ამ
წინსვლელობის ფერებში ვერ ჩაბუ-
ნია, ვერ შეუდგია, ვერ გაუთავისწი-
ნებია თავის ჩამორჩენილობა, არ უფუ-
რია თავის დუხპირ ცხოვრების გაუმჯო-
ბესობაზე.

სამეგრელოზე მოგახსენებთ.
ჩვენსეური გლეხი თუ აზნაური მუ-
დამ დრო შრომის უღელში მყოფი, ნი-
ვითერადაც ჩამორჩენილია, მაგრამ არც
ერთხელ დაკითხებია თავის თავს—რა
არის მიზეზი, რომ მისმა შრომამ ვერ
შეძენა ისეთი პირობები, რომ ცოტათ
თუ ბევრთ გააუმჯობესდეს მისი ადამ-
იანური ცხოვრება. უწინარეს ყოვლისა
აღსანიშნავია სამეგრელოში რიგგანი გზის
უქონლობა. დიდ გაქირებებაში და გან-
საცდელში ამ მხრით ზოგიერთი სოფე-
ლი.

გლეხი, თავადი თუ აზნაური გზის
საქმეს ყველა შეერთებული ძალით უნ-
და უძღოდეს, რადგან ეს ყველასათვის
საქიროა და სასარგებლო, და მაშასადამე
ყველა ერთსულდონად უნდა ცდი-
ლობდეს ამ საშვილიშვილო საქმისთვის.

გეგმა.

დ. ზუგდიდი. წელიწადია მას შემ-
დეგ რაც აქ დაარსეს „აკაკის“ სახელო-
ბაზე უფასო წიგნთ-საცავ-სამკითხველო,
მაგრამ ჩვენს სამუშაოდ სამკითხველო

ჯერ-ჯერობით ღირსია. საუბედროოდ
არავენ დახმარებას არ უჩვენს ბევრია
აქ, ზუგდიდში, ინტელიგენტები: დღვლე-
ბი, მასწავლებლები, სტუდენტები და
ასხია, კარვად ხარობს. მასწავლებლები
საშელო სასწავლებლის მოწყვეტები და
სხვანი, რომელთაც შეუძლიანთ შესწე-
რონ თითო ოროლა წიგნი. უნდა შე-
ენიშნო, ისიც რომ სამკითხველოში წეს-
რიგი ნაკლებად დატული ლაპარაკი,
ხუმრობა, ბაასი და სხვა ამისთანებს
ხშირად გაიგონებთ.

საქიროა ამას ჯეროვანი ყურადღება

მაინც მიეცეს, ვისგანაც უნდა და-
მისცეს მკითხველს თავისუფალი
აქვთ კარგი ამინდები დადა წინად
ერთ-ორ კვირის ძალიან სიცხეები იყო.
მაგრამ ესლა წვიმას ველორსეთ.

გ. ჯ.

რედაქტორი ს. მაგლობლიშვილი.

გამომცემელი გრ. დიასამიძე.

მისწრაფა ლალიქა ზა აბ.

მზადდება საუკეთესო ხილულის წვენიდან, წმინდა შაქრით, ქიმიურად გაწმენდილი მასალებისაგან, გამოხილი და ნაღული წყლით.

გემო ლა სუნი საამური აპუს

ფირა დაჯილდოვებულია წყლის საუკეთესო ღირსებისათვის დიდი ოქროს და გერ-
ტლის მედლებით და ცნობილია სრულიად უნებლად თბილისის გუბერნიის სამ-
კურნალო მმართველობისაგან (№ 5792)

ქარხნები იმყოფება: თბილისში—გოლოგინის პარკს. № 6, ტელეფ. № 411.
ქუთაისში—პუშკინის ქუჩა № 5.

ბელაფონი № 590.

სტაციონური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრები

და საერთო ოთახები. განსაკუთრებით სამშობიარო განყოფილება.

მწილაზე: ვადამუფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მისიარულე ვადამუფთებს მიიღებენ

შემდეგი გეგმები სპეციალისტები.

დ. გიგინეიშვილი რ. ბ. (ყოველ დღე) 1—2. მ. ს. კუბანეიშვილი გ. მ. (ორმა. ოთხმა. და პარასკ.) 2—3. მ. მაღალკელი გ. გ. (სამშა. და შაბათობით) 10—12. მ. იქიმლიძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12 1/2—1. მ. ფედოროვი გ. მ. (ყოველ დღე, პარა. ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
მ. მარკვეიანი გ. დ. კონსტანტინი (ყოველ დღე 11 1/2—12 1/2). მ. მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1. მ. ფიროდოვი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.
მ. გეგმა-მელიქიშვილი გ. მ. (ყოველ დღე) 11—12. მ. თიანეთი ი. ბ. (ყოველ დღე) 1—2. მ. მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1. მ. სულაგოვი ა. ა. (ყოველ დღე) 12—1.
მ. ქ. ქალი პარაქი-მელიქიშვილისა (ყოველ დღე, პარა. ოთხშაბ. და კვირისა) 11—1. მ. მელიქიშვილი შ. ა. (ყოველ დღე) 12 1/2—1. მ. ფედოროვი გ. მ. (ყოველ დღე, პარა. ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
მ. გედევანიშვილი მ. ა. (შაბათობით) 10 1/2—11. მ. დავითიანი რ. ბ. (ყოველ დღე) 1—2. მ. ფიროდოვი გ. მ. (ყოველ დღე) 1—2.
მ. თიანეთი გ. ა. (ყოველ დღე) 12 1/2—1. მ. თიანეთი გ. ა. (ყოველ დღე) 12 1/2—1.
მ. მუსხელიშვილი გ. ბ. (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—2 1/2. მ. დიასამიძე ა. ნ. (ყოველ დღე) 1—1 1/2.

სამეგრელოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამკურნალო და საბაქტერიოლოგია ლაბორა-
ტორია. სისხლის გასინჯვა, ათაზაგ. Wasserman. რევმატიზმის 50 კ. საწოლები 2 მ. დამე-
ბული. ცალკე ოთახი 5 განთავსება. შობილობა 10 დღე წლით ღირს 40 მ. ოპერაციები,
კონსილიუმები, შადის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია, „806“ 914 და წამლის შეშა-
ბუნება, დამკურნოთი წამლი, სასაქი, ყვავილი ატრა, ძიძაო შემოწმება და სხვა შედეგათი-
ნი საფასურით.

მიიღება სვლის მოწყობა საზოგადოებრივი და სალიტერატურო ყოველ-
დღიური გაზეთი.

„განთიად“-ზე

გაზეთი გამოდის ყოველ დღე გარდა კვირა უქმეების შემდეგი დღეებისა.